

IMPORDI KONTROLLISÜSTEEMI JA SAABUMISTEADETE TÖÖTLEMISE SÜSTEEMI KASUTUSJUHISED

Kliendi juhend

Version 04.07.2017

Sisukord

I. Õiguslik alus.....	3
II. Mõisted	3
III. Sissejuhatus	5
IV. Kasutajaliidese üldpõhimõtted	7
V. Andmete sisestamine ICSi.....	11
VI. Andmete sisestamine IMFi.....	13
VII. Toimingud kaupade saabumisel.....	16
VIII. Õhu- ja meretranspordi erisused.....	18
IX. Maantee- ja raudteetranspordi erisused.....	22
X. ENSi ümbersuunamine	22
XI. Asendustoimingud.....	23

I. Õiguslik alus

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 952/2013, 9.oktoober 2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik, ELT L 269, 10.10.2013.

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, 28. juuli 2015, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega, ELT L 343, 29.12.2015.

Komisjoni rakendusmäärus (EL) 2015/2447, 24. november 2015, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad, ELT L 343, 29.12.2015.

Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2016/341, 17. detsember 2015, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavate sätete üleminekueskirjadega, kui vajalikud elektroonilised süsteemid veel ei toimi, ja muudetakse komisjoni delegeeritud määrust (EL) 2015/2446, ELT L 69, 15.3.2016.

Rahandusministri 03.07.2017 määrus nr 57 "Täpsustavad juhised kauba sisenemis- ja väljumisformaalsuste teostamiseks", RT I, 04.07.2017, 138

II. Mõisted

LTS – liidu tolliseadustik

DA – delegeeritud määrus

RA - rakendusmäärus

ÜDA – ülemineku delegeeritud määrus

kolmas riik – Euroopa Liitu mittekuuluv riik

MTA – Maksu- ja Tolliamet

ENS - sisenemise ülddeklaratsioon. Andmekoosseis, mis esitatakse elektroonselt tollile enne transpordivahendi saabumist otse kolmandast riigist kogu transpordivahendil oleva lasti kohta. ENSi andmekoosseis on kehtestatud **ÜDA 9.Lisas Liide A**

Kaupade loend – andmekoosseis, mis esitatakse elektroonselt tollile õhu- ja meretranspordi saabumisel otse kolmandast riigist kaupade kohta, millele ei ole vaja ENSi esitada (**Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57 § 3**), ning mis laaditakse maha saabumiskohas. Kaupade loendi andmekoosseis on kehtestatud **Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57**

Kauba manifest – andmekoosseis, mis esitatakse elektroonselt tollile õhu- ja meretranspordi saabumisel ühenduse liikmesriigist mahalaaditavate kaupade kohta. Kauba manifesti andmekoosseis on kehtestatud **Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57**

Töödeldav andmekoosseis – ICSis töödeldav ENSi, Kaupade loendi ja Kauba manifesti andmekoosseis

Saabumisteade – elektroonselt tollile esitatav andmekoosseis. Saabumisteate esitamisega teavitatakse tolli transpordivahendi saabumisest. Saabumisteatel viidatakse sõltuvalt olukorrast (saabumine kolmandast riigist või liikmesriigist) ENSi ja Kaupade loendi või Kauba manifesti MRNidele ning tehakse märga kauba mahalaadimise kohta. Saabumisteate andmekoosseis on kehtestatud **Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57**

MRN – Movement Reference Number, esitatud andmekoosseisule infosüsteemi poolt omistatud unikaalne registreerimisnumber

ICS – Impordi Kontrollisüsteem (Import Control System). ENSide, Kaupade loendite ja Kauba manifestide töötlemise süsteem

IMF – elektroonsete saabumisteade töötlemise süsteem (Import Management Functionality)

NCTS - Transiidi andmevahetuse süsteem (New Customs Transit System).

III. Sissejuhatus

1. Üldosa

Käesolev juhend käsitleb sisenemise ülddeklaratsiooni, kaupade loendi, kauba manifesti ning saabumisteate esitamise, muutmise ning menetlemise korda õhu-, mere-, maantee-, ja raudteetranspordiga veetavate kaupade kohta. Juhend käsitleb andmetöötlussüsteemi kasutamist, toiminguid sisenemistolliasutuses ning kaupadele tähtaja jooksul tollikäitlusviisi määramist.

Transpordivahendi Eestisse saabumisel vahetult kolmandast riigist tuleb silmas pidada, et raudteetranspordi korral tuleb tollile esitada ENS, maanteetranspordi korral tuleb ettevõttel esitada tollile ENS ning Saabumisteade; õhu- ja meretranspordi korral ENS, Kaupade loend (kui on vaja) ning Saabumisteade.

Õhu- ja meretranspordi Eestisse saabumisel ühenduse liikmesriigist tuleb ettevõttel tollile esitada Kauba manifest ja Saabumisteade. Maantee- ja raudteetranspordi korral täiendavaid tolliformaalsusi riigipiiril ei ole.

ENSi, Kaupade loendi ja Kauba manifesti võib esitada nii ühe kaubanimetuse kohta, kui ka 999 kaubanimetuste kohta (nt kui laeva pardal on 100 konteinerit, siis võib esitada kas ühe ENSi 100 konteineri kohta või ühe ENSi ühe konteineri kohta; võib esitada töödeldavad andmekoosseisud saaja või saatja põhisealt, erinevad kombinatsioonid on lubatud). ENSi, Kaupade loendi ja Kauba manifesti andmete esitaja valib ise kuidas ta deklareerib andmed tollile.

ENSi, Kaupade loendit ja Kauba manifesti võib selle esitaja muuta kuni Saabumisteate esitamiseni. Saabumisteadet klient muuta ei saa.

Käesolevas juhendis ei tehta vahet RM määruses nr 57 nimetatud Kaupade esitamise teate ja Saabumisteate vahel, kuna kaupade esitamise teade loetakse esitatuks IMFis saabumisteate esitamisega.

2. Tähtajad

Selleks, et tollil oleks piisavalt aega ühise turvalisuse ja julgeoleku riskianalüüsi teostamiseks, on kehtestatud **DA artiklites 105-110** ENSi etteesitamise tähtajad. Igale transpordiliigile on kehtestatud oma ENSi etteesitamise tähtaeg (nt maanteetranspordi korral vähemalt 1 tund enne maanteetranspordi saabumist sisenemistolliasutusse; meretranspordi korral puistekaupade puhul vähemalt 4 tundi enne meretranspordi saabumist sisenemistolliasutusse).

Kauba manifest ja Kaupade loend tuleb esitada ICSi enne Saabumisteate esitamist, täiendavat ajalist piirangut etteesitamise kohta ei ole, kuid arvesse tuleb võtta tolli poolt teostatavale riskianalüüsile kuluvat aega.

Saabumisteade tuleb esitada IMFi transpordivahendi saabumise hetkel sisenemistolliasutusse. Saabumisteatega edastatakse tollile andmed transpordivahendi kohta ning see peab sisaldama viiteid eelnevalt ICSi esitatud töödeldavate andmekoosseisude MRNidele ja kauba

mahalaadimistunnust. Transpordivahendi saabumise kohta esitatakse ainult üks saabumisteade. Juhul, kui vahetult kolmandast riigist sisenemisel mere- või õhustranspordiga puudub isikul, kellel on kohustus esitada Saabumisteade, info ENSde MRN-de kohta, on kokkuleppel tolliga lubatud kasutada võimalust teostada tolliformaalsused viisil, et mahalaaditavad kaubad esitatakse tollile Manifestiga. Maanteetranspordi saabumisteate esitab vajadusel tolliametnik.

Mahalaadimistunnus töödeldava andmekoosseisu MRNi juures Saabumisteatel on märk selle kohta, et konkreetne kaup kavatsetakse sisenemistolliasutuses maha laadida.

Kui 200 päeva jooksul peale tollile ENSi, Kaupade loendi või Kauba manifesti esitamist ei ole kaubad Eestisse toimetatud ning tollile pole nende kaupade kohta Saabumisteadet esitatud, kaotavad ENS, Kaupade loend või Kauba manifest kehtivuse.

3. ICSi ja IMFi andmete esitaja

ENSi, Kaupade loendi ja Kauba manifesti esitab ICSi isik, kes toob kauba või on võtnud vastutuse kauba veo eest ühenduse territooriumile. Selleks isikuks on üldjuhul vedaja. Vedaja võib leppida kokku teise isikuga (ICSis märgitakse see isik lahtrisse Ülddeklaratsiooni esitaja), et teine isik esitab ENSi, Kaupade loendi või Kauba manifesti tollile. Selline kokkulepe on vedaja ja Ülddeklaratsiooni esitaja omavaheline kokkulepe ning toll eeldab, et vastav kokkulepe on olemas, kui ENSi, Kaupade loendi või Kauba manifesti esitab tollile Ülddeklaratsiooni esitaja.

Saabumisteate saab esitada IMFi Ülddeklaratsiooni esitaja, Vedaja ja Vedaja esindaja (ICSis märgitakse see isik lahtrisse Ettevõtja esindaja). Täpsemalt Saabumisteate esitamisest on kirjutatud juhendi punktis 25. Saabumisteate esitamiseks maanteetranspordil loetakse Vedaja või Vedaja esindaja poolt ametnikule ENSi MRNi suulist edastamist. Maanteetranspordi saabumisteate sisestab IMFi tolliametnik (edaspidi ametnik).

4. EORI number

ENSi, Kaupade loendi, Kauba manifesti, Saabumisteate esitajad peavad omama EORI registreerimisnumbrit. Õhu- ja meretranspordiliikide puhul peavad omama EORI registreerimisnumbrit ka vedaja ning vedaja esindaja.

5. Andmete esitamine ICSi ja IMFi

ENSi, Kaupade loendi, Kauba manifesti, Saabumisteate esitamiseks tollile on ettevõttel kaks võimalust:

- läbi X-tee;
- veebileidese (e – Maksuameti) kaudu.

Maantee- ja raudteetranspordi korral saab ettevõtte kasutada ENSi esitamiseks ICSi või NCTSi julgeolekuandmetega profiile.

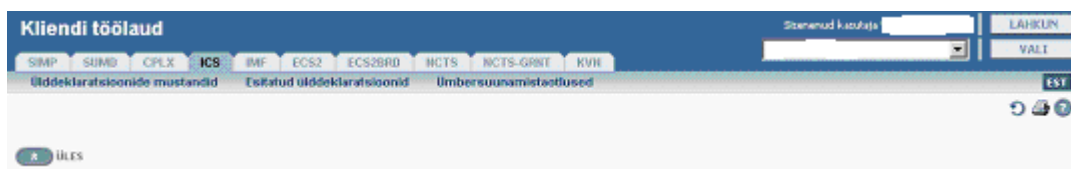
Andmete esitamiseks ICSi ja IMFi läbi X-tee tuleb lähtuda dokumentatsioonist “ICSiga liidestamise tehniline spetsifikatsioon”.

IV. Kasutajaliidese üldpõhimõtted

6. Kliendi töölaud

Kliendile avatud rakenduste ja nuppude arv võib varieeruda sõltuvalt õigustest.

Esimest korda kliendi töökeskkonda sisenedes kuvatakse alljärgnev pilt:

1. Brauseri nuppe ← (Back, tagasi) ja → (Forward, edasi) ei tohi kasutada! Lehekülgede vahel liikumiseks tuleb kasutada **lehe sisuosas** kuvatavaid nuppe **Edasi**, **Tagasi**, **Katkesta**.
2. Sisenenud kasutaja nimi.
3. Süsteemist väljumise nupp.
4. Aktiivne süsteem kuvatakse tumeda sakina, muud süsteemid heleda sakina.
5. Aktiivse süsteemi peamenüü.
6. Lehekülje uuendamise nupp.
7. Lehekülje printimise nupp.

7. Otsing

Otsingut saab kasutada kõikides ülddeklaratsioonide vaadetes (nt *Minu mustandid*, *Aktiivsed ülddeklaratsioonid*), samuti ülddeklaratsiooni ajaloo lehel ning tabelite sätetes. Otsingu sooritamiseks tuleb sisestada lahtritesse või valida rippmenüüdest sobivad otsinguparameetrid, seejärel klõpsata nuppu **Otsi** (Enter-klahvi vajutamisest ei piisa).

Kliendi viitenumber	Esitatud ↓	Sisenemis-tolliasutus	Olek	Transiidiaeg ületatud	
<input type="text"/>	<input type="text"/>	EE3400EE	Kaup saabumata	*	<input type="button" value="OTSI"/>

Osalise otsingu korral tuleb lisada protsendimärk (%) puuduva osa katmiseks. Näiteks ülddeklaratsiooni viitenumbriga 08EE3400EES0000123 leidmiseks võib sisestada kas selle alguse (08EE%), lõpu (%123) või mõne osa keskelt (%00EE% või %S000% vms). Otsing on tõstutundlik (suur- ja väiketähedel tehakse vahet).

8. Lahtrite täitmine

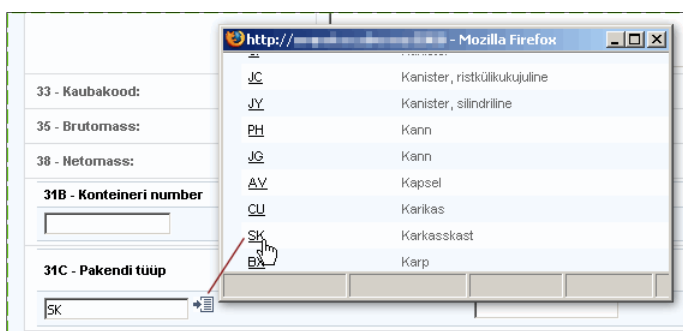
Kohustuslikud lahtrid tähistab süsteem tärniga. Näiteks alloleval pildil on imporditolliasutuse täitmine kohustuslik – selle tühjaks jätmisel kuvab süsteem ülddeklaratsiooni kontrollimise käigus veateate.

85J - Imporditolliasutus:

Lisaks muutuvad osad lahtrid kohustuslikuks sõltuvalt sellest, milliseid andmeid on sisestatud – juhul, kui mõni selline lahter jääb täitmata, teavitab süsteem sellest ülddeklaratsiooni kontrollimise käigus ning ülddeklaratsiooni esitamine enne vea parandamist ei ole võimalik.

Kuupäevad tuleb sisestada kujul PP.KK.AAAA TT:MM:SS (nt 31.12.2007 15:46:00) Kuupäeva osa on kohustuslik, kellaaja võib jätta märkimata (mispuhul arvestatakse seda kui 00:00:00).

Klõpsates ikooni lahtri kõrval avaneb uus aken, kus kuvatakse klassifikaator e. loetelu võimalikest väärtustest – nende seast tuleb valida üks sobiv. Mitme väärtuse sisestamiseks tuleb väärtused lisada ükshaaval. Vajaliku väärtuse võib sellistesse lahtritesse sisestada ka käsitsi ning suvalise tõstuga (nt EE asemel ee).

Juhul, kui klassifikaatori aken ei avane, veenduge, et brauseris on hüplikakende (*pop-up*) avamine lubatud!

NB! Kui lahtri kõrval on nupp **Lisa**, siis lahtri täitmiseks ei piisa sinna andmete kirjutamisest, vaid peab kindlasti klõpsama ka nuppu **Lisa**.

30 - Kauba asukoht
 YT/0051/EE800EE - 10184805 DOGANA OÜ

9. Lahtrite muutmine

Redigeerimisel oleva ülddeklaratsiooni lahtrid saab muuta, klõpsates ikooni . Kuvatakse järgneva sarnane pilt:

40A - Eelneva dokumendi roll	40B - Liik	40C - Viide	40D - Kuupäev	
X - Ülddeklaratsioon	235 - Konteinerite loetelu	2222222222	11.11.2006	<input type="button" value="SALVESTA"/> <input type="button" value="TÜHISTA"/>
<input type="text" value="X"/> 	<input type="text" value="235"/> 	<input type="text" value="2222222222"/>	<input type="text" value="11.11.2005"/>	

Rea senised väärtused tõstetakse kollasel taustal esile. Selle all kuvatakse lahtrid, kuhu saab valida või sisestada uued väärtused. Muudatuse kinnitamiseks tuleb klõpsata nuppu **Salvesta**, muudatustest loobumiseks **Tühista**.

10. Salvestamine

Ühelt alamlehelt teisele liikudes (nupud **Edasi**, **Tagasi**, **Nimekirja**) salvestab süsteem automaatselt kõik lahtritesse sisestatud või valitud andmed. Seega pole peaaegu kunagi vaja nuppu "Salvesta" eraldi klõpsata, v.a selliste lahtrite juures, kus kuvatakse nupp **Lisa**.

11. Tabeli sätete muutmine

Iga kasutaja saab kohandada loetelusid (nt ülddeklaratsioonid, kaubad) nii, et need vastaks tema vajadustele (määrata teine sortimisjärjekord, peita väheolulised veerud jne). Sätted määravad, mis teavet näidatakse loetelus vaikimisi ehk normaalolekus -- tingimusi on võimalik jooksvalt muuta. Kohandada saab kõiki vaateid ("Minu mustandid", "Kõik mustandid" jt).

Vaate kohandamiseks tuleb klõpsata ikooni loetelu/tabeli paremas ülanurgas. Avaneb uus leht, kus kuvatakse kolm veergu: Näita (määrab, kas vastavat veergu näidatakse tabelis või peidetakse), Nimi (veeru nimi) ja Filter (filtreerimistingimused).

Näita	Nimi	Filter
☐	Tolliviide	<input type="text"/>
☒	Viitenumber	<input type="text"/>
☒	Esitatud	MOMENT <input type="text"/>
☒	Esitamise tolliasutus	<input type="text"/>
☒	Olek	* <input type="text"/>
☒	Profiil	Sisenemisdeklaratsioon <input type="text"/>

Sorteeritav väli: Viitenumber
Sorteerimise suund: A-Z, 0-9 (õigetpidi)

Filter määrab, mis tüüpi või mis sisuga andmeid kuvatakse. Kuvatakse ainult need ülddeklaratsioonid, milles olevad andmed vastavad filtrile. Näiteks kui filtrisse valida "Olek - Kaup saabumata", siis näidatakse vaikimisi ainult selles olekus olevaid ülddeklaratsioone. Kuvamistingimusi saab muuta ka käigupealt, aga neid ei salvestata.

Esitamiskuupäeva lahtris "Esitatud" saab kasutada erisõna MOMENT, mis valib loetelusse ainult käesoleval päeval esitatud ülddeklaratsioonid.

12. Esitatud ülddeklaratsioonid

Esitatud ülddeklaratsioon on tollis registreeritud dokument (sellele on omistatud tolli viitenumber). Esitatud ülddeklaratsioonidest kuvatakse kaks vaadet:

- Aktiivsed ülddeklaratsioonid – Loetelu kõigist ülddeklaratsioonidest, mis on avamise hetkel töödeldavas olekus töötlemisel.
- Kõik ülddeklaratsioonid – Loetelu kõigist ülddeklaratsioonidest, millele on juba määratud järgmine toiming või mis on tühistatud jne.

Aktiivsete ülddeklaratsioonide lehekülg näeb välja järgmine:

Aktiivsed ülddeklaratsioonid

Kokku 48 kirjet, kuvatakse 1-20

Eelmised **1** **2** < 1 2 3 > **3** Järgmised

Tolli viitenumber **4** Esitatud **5** Sisenemis-tolliasutus **6** Olek **7** Transiidiaeg ületatud **8**

9 OTSI
TÜHJENDA
ALGSEIS

Tolli viitenumber	Esitatud	Sisenemis-tolliasutus	Olek	Transiidiaeg ületatud
08EE3400EES0009620	31.01.2008	EE3400EE	Mõni kaup käsitlemata	Ei
08EE3400EES0009612	31.01.2008	EE3400EE	Kontrollimisel piiril	Ei
08EE3340EES0009434	31.01.2008	EE3340EE	Kaup saabumata	Ei
08EE3400EES0009422	31.01.2008	EE3400EE	Mõni kaup käsitlemata	Jah

Numbritega tähistatud alad tähendavad järgmist.

1. Nupp, mis kuvab eelmise leheküljetäie ülddeklaratsioone. (Deklaratsioone kuvatakse lehekülgede kaupa, et neid oleks ekraanil korraga mõistlik arv.) Nuppu ei kuvata esimesel leheküljel.
2. Võimalus kohe hüpata soovitud leheküljele.
3. Nupp, mis kuvab viimase leheküljetäie ülddeklaratsioone. Nuppu ei kuvata esimesel leheküljel.
4. Alla-nool osutab, et ülddeklaratsioonide loetelu on sorteeritud veeru "Esitatud" järgi kahanevas (uuemad enne) järjekorras.
5. Ikon, mida klõpsates avaneb klassifikaatorite hüpikaken, kust saab lahtrisse valida sobiva väärtuse.
6. Ikon, mida klõpsates saab muuta käesoleva vaate sätteid (nt peita veergusid või muuta vaikimisi sorteeritavat veergu.)
7. Allajoonitud hüperlink, mis avab otse vastava ülddeklaratsiooni kõige uusima versiooni.
8. Nupp Otsi otsib ülddeklaratsioone vastavalt lahtritesse sisestatud või valitud andmetele. Nupp Tühjenda kuvab kogu loetelu ilma filtreerimiseta. Nupp Algseis kuvab loetelu vastavalt konkreetse tabeli sätetele.
9. Ikon, mille klõpsamisel avatakse selle ülddeklaratsiooni ajaloo leht.

13. Ülddeklaratsioonide mustandid

Mustand on ülddeklaratsiooni töökoopia. Mustandid tekivad olemasolevate ülddeklaratsioonide või teiste mustandite kopeerimisel, laadimisel XML-failist ning uue ülddeklaratsiooni sisestamisel kliendi poolt.

Kõigil loetelus tehtavate tegevuste puhul (otsimine, sorteerimine jm) kehtivad samad reeglid, mis aktiivsete ülddeklaratsioonide loetelus. Võrreldes aktiivsete ülddeklaratsioonidega kuvatakse loetelus kaks täiendavat ikooni: , mille klõpsamine avab mustandi redigeerimiseks ning , mis kustutab mustandi pärast kinnituse küsimist.

Esitamata mustandid kustutatakse automaatselt 30 päeva möödudes pärast nende viimast muutmist.

14. Ülddeklaratsiooni ajalugu

Ülddeklaratsiooni ajaloo leht on jaotatud põhiosaks ja kaubaosaks. Põhiosa andmed on järgmised:

1. Üldandmed, kuhu kuvatakse dokumendiga seotud põhiandmed.
2. Põhiosa nupud. Sõltuvalt ülddeklaratsiooni olekust võib süsteem kuvada ka vähem/rohkem nuppe.
3. Luup, mille klõpsamine avab ülddeklaratsiooni vastavas olekus.
4. Ikoon, mille klõpsamine kuvab erinevused ülddeklaratsiooni valitud versiooni ja sellele eelnenud versiooni vahel.

Olekud kuvatakse ülalt alla, alustades vanimast, ning seda muuta ei saa.

Põhiosa järel kuvatakse loetelu ülddeklaratsiooniga seotud kaupadest.

Täiendav funktsionaalsus:

1. Veerg, mille järgi loetelu on sorteeritud. Üles-nool ↑ tähendab sortimist õigetpidi (väiksemad/vanemad kirjed eespool).
2. Ikoon, mille klõpsamine avab tabeli sätete muutmise lehe.
3. Luup, mille klõpsamine avab selle kauba ajaloo lehe.

Deklaratsiooni spetsiifilised nupud. Nuppude arv ja valik muutub sõltuvalt deklaratsiooni hetkeolekust.

V. Andmete sisestamine ICSi

15. Töödeldava andmekoosseisu sisestamiseks süsteemi on kasutajal järgmised võimalused:

- kasutaja valib menüüst **Ülddeklaratsioonide mustandid - Sisesta uus**, valib sobiva profiili ning alustab uue ülddeklaratsiooni mustandi koostamist;

- kasutaja valib menüüst **Ülddeklaratsioonide mustandid – Minu mustandid** ning jätkab eelnevalt täidetud ülddeklaratsiooni mustandil andmete sisestamist;

- kasutaja kopeerib esitatud ülddeklaratsiooni. Selleks tuleb avada **Esitatud ülddeklaratsioonid**, valida kopeerimiseks sobiv ülddeklaratsioon ning avanenud ülddeklaratsiooni ajaloo vaatel vajutada nupule **Kopeeri ülddeklaratsioon**. Avanenud ülddeklaratsiooni tuleb parandada vastavalt vajadusele;

- kasutaja laadib XML faili. Selleks valib kasutaja menüüst **Ülddeklaratsioonide mustandid – Minu mustandid** ning vajutab nupule **Impordi XML**. Seejärel tuleb valida XML fail mida soovitakse importida.

16. Kui kasutaja valib menüüst **Ülddeklaratsioonide mustandid - Sisesta uus**, kuvab süsteem järgmised valikud:

1 – Sisenemise ülddeklaratsioon, õhu- ja meretranspordil

A – Sisenemise ülddeklaratsioon, posti- ja kullersaadetiste korral

C – Sisenemise ülddeklaratsioon, maanteetranspordil

D – Sisenemise ülddeklaratsioon, raudteetranspordil

E – Sisenemise ülddeklaratsioon, volitatud ettevõtjate korral

F – Kaubamanifest, õhu- ja meretranspordil

L – Kaupade loend, õhu- ja meretranspordil

~~S – Sisenemisdeklaratsioon (SD), maanteetranspordil~~

Kasutajal tuleb andmete sisestamiseks valida sobiv profiil meeles pidades, et Sisenemise ülddeklaratsioon tuleb esitada transpordivahendi sisenemisel otse kolmandast riigist; Kaupade loend tuleb esitada ainult õhu- ja meretranspordil sisenemisel otse kolmandast riigist kaupade kohta, millele Sisenemise ülddeklaratsiooni esitada ei ole vaja; Kauba manifest tuleb esitada ainult õhu- ja meretranspordil sisenemisel Euroopa Ühenduse liikmesriigist.

~~S – Sisenemisdeklaratsiooni profiili kasutamisel (SD maanteetranspordil) tuleb lähtuda MTA juhendist “Sisenemisdeklaratsiooniga kauba tolliterritooriumile toimetamine”.~~

17. Juhul, kui mustandi edasisest töötlemisest peale andmete sisestamist loobuda, salvestatakse see automaatselt menüüs **Minu mustandid**.

18. Töödeldava andmekoosseisu andmeelementide sisestamisel ICSi tuleb lähtuda **ÜDA 9.Lisa Liide A** selgitustest ning juhendi Lisas 1 toodud täpsustustest.

19. ICSi töölaud on jaotatud viieks sakiks: Üldosa – Saatja/Saaja – Vedaja – Kaubad – Esitamine. Töödeldava andmekoosseisu saab esitada nii ühe kui ka mitme kaubaartikli kohta. Kui töödeldav andmekoosseis on esitatud mitme kaubaartikli kohta, võib tekkida vajadus mitme saatja/saaja/teavitatava lepingupoole, laadimiskoha/mahalaadimiskoha, veokulude makseviisi

koodi, kaubasaadetise viitenumbri deklareerimises. Selleks tuleb kõik saatjad/saajad/teavitatavad lepingupooled sisestada sakil Saatja/Saaja ning valida sobiv väärtus Kaupade sakil

kaubapositsiooni andmete sisestamisel andmegrupi juures kasutades rippmenüü nupu avanenud valikut; laadimiskohad/mahalaadimiskohad, veokulude makseviisi koodid, kaubasaadetise viitenumbrid tuleb vajadusel deklareerida Kaupade sakil.

20. Kontrollimaks, et andmete sisestamisel ei ole eksitud, tuleb enne mustandi tollile esitamist see suunata kontrollimisele. Selleks tuleb klõpsata mustandi lehel **Esitamine** sakil nuppu **Kontrolli**, mille tagajärjel süsteem teostab süsteemsete reeglite järgi kontrolli ning vigade avastamisel teavitab sellest esitajat, esitades leitud vead.

21. Takistavate vigade korral tuleb andmete esitajal parandada vead ja teostada uuesti eelmises punktis nimetatud toimingud. Kui kontrollimise tulemusena väljastab süsteem hoiatusi, tuleb parandada tehtud vead või kui vigu ei tuvastata, nõustuda hoiatustega.

22. Töödeldav andmekoosseis esitatakse tollile nupule **Jätka** vajutamisega. Seejärel genereerib süsteem töödeldavale andmekoosseisule tolliviite ehk MRNi (Saabumisteate esitamisel tuleb see number märkida Saabumisteate lahtrisse 111 Deklaratsiooni viitenumber) ning avab ülddeklaratsiooni ajaloo vaate. Töödeldav andmekoosseis läbib automaatselt oleku **Registreeritud** ning jääb olekusse **Aktsepteeritud**. Selles olekus on töödeldav andmekoosseis kuni Saabumisteate esitamiseni.

23. Kuni Saabumisteate esitamiseni on töödeldava andmekoosseisu ICSi esitanud isikul võimalik esitatud ENSi, Kaupade loendit ja Kauba manifesti muuta. Muudatustena käsitletakse andmete lisamist, muutmist ja kustutamist. Selleks tuleb ülddeklaratsiooni ajaloo vaatel vajutada nupule **Muuda ülddeklaratsiooni**. Seejärel avaneb esitatud ülddeklaratsioon andmete parandamiseks, pärast vajalikke muudatuste tegemist tuleb vajutada nuppudele **Kontrolli** ja **Jätka**.

24. Kuni Saabumisteate esitamiseni on kliendil võimalik tollile esitatud Kaupade loendit ja Kauba manifesti tühistada. Selleks tuleb ülddeklaratsiooni ajaloo vaatel vajutada nupule **Tühista kaubamanifest**. Kaupade loend ja Kauba manifest lähevad olekusse **Kustutatud**.

VI. Andmete sisestamine IMFi

25. Selleks, et vältida IMFis vigu eelnevalt ICSis esitatud töödeldavate andmekoosseisude MRNidele viitamisel, kontrollib IMF Saabumisteate esitamisel, et Saabumisteate esitaja oleks märgitud töödeldavale andmekoosseisule Ülddeklaratsiooni esitajana, Vedajana või Ettevõtja esindajana. Transpordivahendi saabumise kohta esitatakse IMFi vaid üks saabumisteade Vedaja või Vedaja esindaja poolt (ICSis märgitakse Vedaja esindajat lahtrisse Ettevõtja esindaja).

Üldjuhul on vedaja isik, kes esitab tollile ENSi, Kaupade loendi või Kauba manifesti. Vedaja võib leppida kokku teise isikuga (Ülddeklaratsiooni esitaja), et teine isik esitab töödeldava andmekoosseisu tollile. Saabumisteadet saavad IMFi esitada Ülddeklaratsiooni esitaja, Vedaja või Vedaja esindaja. Üldjuhul on vedaja isik, kes esitab tollile Saabumisteate. Vedaja võib leppida kokku teise isikuga (agendiga), et agent esitab Saabumisteate tollile.

Näiteks: lennundus- või laevandusettevõtte (vedajal) X on lennujaamas/sadamas esindaja/agent ettevõtte Y. Xil on sõlmitud leping ekspedeerijaga (freight forwarder) Z. Võimalikud andmete esitamise variandid:

- a) X esitab töödeldava andmekoosseisu ja Saabumisteate (ICSis märgitakse X lahtritesse Ülddeklaratsiooni esitaja ja Vedaja);
- b) X esitab töödeldava andmekoosseisu ja Y Saabumisteate (ICSis märgitakse X lahtrisses Ülddeklaratsiooni esitaja ja Vedaja ning Y lahtrisse Ettevõtja esindaja);
- c) Y esitab töödeldava andmekoosseisu ja Saabumisteate (ICSis märgitakse Y lahtrisses Ülddeklaratsiooni esitaja ning X lahtrisse Vedaja);
- d) Z esitab töödeldava andmekoosseisu ja X Saabumisteate (ICSis märgitakse Z lahtrisses Ülddeklaratsiooni esitaja ning X lahtrisse Vedaja);
- e) Z esitab töödeldava andmekoosseisu ja Y Saabumisteate (ICSis märgitakse Z lahtrisses Ülddeklaratsiooni esitaja, X lahtrisse Vedaja ning Y lahtrisse Ettevõtja esindaja).

Saabumisteate esitavad IMFis kas Vedaja või Vedaja esindaja. Enne töödeldava andmekoosseisu esitamist peab ekspedeerija Z teadma, kes esitab Saabumisteate – kas Vedaja või Vedaja esindaja. Kui Saabumisteate esitaja on Vedaja esindaja, siis peab ta olema märgitud töödeldava andmekoosseisu lahtrisse Ettevõtja esindaja. Ekspedeerija Z ei pea teavitama Vedajale ja Vedaja esindajale esitatud ENSide, Kaupade loendite või Kauba manifestide MRNe, seda teeb ICS ise tingimusel, et korrektsed Vedaja ja Vedaja esindaja andmed on märgitud töödeldavale andmekoosseisule (vaata juhendi punktid 42 ja 43).

26. Saabumisteate sisestamiseks süsteemi on kasutajal järgmised võimalused:

- kasutaja valib menüüst **Saabumisteade mustandid - Sisesta uus**, valib sobiva profiili ning alustab Saabumisteate mustandi koostamist;

- kasutaja valib menüüst **Saabumisteade mustandid – Minu mustandid** ning jätkab eelnevalt täidetud Saabumisteate mustandil andmete sisestamist;

- kasutaja kopeerib esitatud Saabumisteate. Selleks tuleb avada **Esitatud saabumisteated**, valida kopeerimiseks sobiv Saabumisteate ning avanenud ülddeklaratsiooni ajaloo vaatel vajutada nupule **Kopeeri saabumisteade**. Avanenud Saabumisteate tuleb parandada vastavalt vajadusele;

- kasutaja laadib XML faili. Selleks valib kasutaja menüüst **Saabumisteade mustandid – Minu mustandid** ning vajutab nupule **Impordi XML**. Seejärel tuleb valida XML fail mida soovitakse importida.

27. Kui kasutaja valib menüüst **Saabumisteade mustandid - Sisesta uus**, siis süsteem kuvab järgmised valikud:

- 1 – Meretransport
- 2 – Raudteetransport
- 4 – Õhustransport
- 5 – Kombineeritud transport (Ro-Ro)

Kasutajal tuleb andmete sisestamisel valida transpordiliigile vastav profiil ning meeles pidada, et Saabumisteate tuleb esitada transpordivahendi saabumise hetkel sisenemistolliasutusse. Saabumisteatega edastatakse tollile andmed transpordivahendi kohta ning see peab sisaldama

lahtris 111 viiteid eelnevalt ICSi esitatud töödeldavate andmekoosseisude MRNidele ja lahtris 112 kauba mahalaadimistunnust.

28. Kauba mahalaadimistunnus on märga kauba mahalaadimise kohta. ENSid tuleb esitada kogu transpordivahendi pardal oleva lasti kohta. Mahalaadimistunnus annab tollile informatsiooni selle kohta, et ENSil deklareeritud konkreetne kaubaartikkel või kõik ENSil deklareeritud kaubad laaditakse maha. Kui mahalaadimistunnus jätta märkimata, siis ei ole mahalaaditud kauba andmete edaspidine töötlemine tolliinfosüsteemides võimalik.

29. Mahalaadimistunnus lahtris 112 peab olema märgitud kindlas vormingus. ENSi puhul lahtri 112 võimalikud väärtused on järgmised:

- lahter on tühi. Sellel ENSil deklareeritud kaupa maha ei laadita;
- mitu komadega eraldatud numbrit ilma tühikuteta (näiteks: 1,3,4). Laaditakse maha kaubaartiklid 1, 3 ja 4;
- numbrivahemik ilma tühikuteta (näiteks: 2-5). Laaditakse maha kaubaartiklid 2, 3, 4, 5;
- sümbol tärn: *. Kõik sellel ENSil deklareeritud kaubad laaditakse maha.

Kaupade loendi ja Kauba manifesti puhul lahtri 112 täitmisel on üks võimalik väärtus *.

Kui kaup tõstetakse transpordivahendi pardalt maha üksnes selleks, et tagada juurdepääs teistele mahalaaditavatele kaupadele ning seejärel laaditakse kaup koheselt sama transpordivahendi pardale tagasi, siis seda kaupa ei ole vaja deklareerida mahalaaditava kaubana.

30. Juhul, kui Saabumisteate esitaja esitab tollile vigaselt täidetud Saabumisteate (nt valed andmed mahalaaditavate kaupade kohta), peab ta pöörduma tolli Saabumisteate tühistamisaotlusega (kirjalik taotlus vabas vormis). Tolliametnikul on võimalus Saabumisteate enne kaubale järgmise toimingute tegemist tühistada. Kui vähemalt ühel Saabumisteatel viidatud kaubal on tekkinud järgmise toimingute tunnus, siis Saabumisteadet tühistada ei ole lubatud ning Saabumisteate vead tuleb lahendada koostöös tolliga lähtudes situatsioonist. Vajadusel tuleb COMPLEXis, NCTSi ja TERM2 esitatud dokumendid vastavalt kehtivale korrale parandada.

Kui järgimine toiming on **Ladustamine I tüüpi vabatsoonis** (vaata juhendi punkti 49), siis Saabumisteate tühistamine on lubatud.

31. Saabumisteate andmeelementide sisestamisel IMFi tuleb lähtuda juhendi Lisas 2 toodud täpsustustest. IMFi töölaud on jaotatud neljaks sakiks: Üldosa – Vedaja – Kaubad – Esitamine.

32. Kui töödeldav andmekoosseis on Saabumisteate esitamise ajal ebasobivas olekus (nt **Riskianalüüsil**), ei ole saabumisteate esitamine võimalik ning Saabumisteate esitaja peab pöörduma tolli ning teavitama probleemist.

33. Juhul, kui Saabumisteate mustandi edasisest töötlemisest peale andmete sisestamist loobuda, salvestatakse see automaatselt menüüs **Minu mustandid**.

34. Kontrollimaks, et andmete sisestamisel ei ole eksitud, tuleb enne mustandi tollile esitamist see suunata kontrollimisele. Selleks tuleb klõpsata mustandi lehel **Esitamine** sakil nuppu **Kontrolli**, mille tagajärjel teostab süsteem süsteemsete reeglite järgi kontrolli ning vigade avastamisel teavitab sellest esitajat, esitades leitud vead.

35. Takistavate vigade korral tuleb andmete esitajal vead parandada ja teostada uuesti eelmises punktis nimetatud toimingud. Kui süsteem väljastab kontrollimise tulemusena hoiatusi, tuleb tehtud vead parandada või kui vigu ei tuvastata, nõustuda hoiatustega.

Juhul, kui Saabumisteate esitaja esitab tollile vigaselt täidetud Saabumisteate (nt valed andmed mahalaaditavate kaupade kohta), võib ta pöörduda tolli Saabumisteate tühistamisaotlusega (kirjalik taotlus vabas vormis). Ametnikul on võimalus Saabumisteate enne kaubale järgmise toimingute tegemist tühistada. Kui vähemalt ühel Saabumisteatel viidatud kaubal on tekkinud järgmise tollikäitlusviisi või ajutise ladustamise tunnus, siis Saabumisteadet tühistada **ei ole lubatud** ning Saabumisteate vead tuleb lahendada lähtudes situatsioonist (nt kaupade mittesaabunuks märkimine või täiendavate andmekoosseisude esitamine). Vajadusel tuleb COMPLEXis, NCTSi ja TERM2 esitatud dokumendid vastavalt kehtivale korrale parandada.

VII. Toimingud kaupade saabumisel

36. Saabumisteate esitatakse tollile nupule **Jätka** vajutamisega. Seejärel genereerib süsteem Saabumisteatele tolliviite ehk MRNi ning avab Saabumisteate ajaloo vaate. Saabumisteate läbib olekud **Esitatud – Registreeritud – Laadimisloa ootel – Laadimine lubatud**. Saabumisteate jõuab olekusse **Laadimine lubatud**, kui toll on andnud sellekohase nõusoleku. Enne olekut **Laadimine lubatud** on järgnevad toimingud transpordivahendi pardal oleva kaubaga keelatud. Kui Saabumisteate jõuab olekusse **Laadimine lubatud**, tuleb suunata kaubad ajutisele ladustamisele, kui neid ei ole koheselt suunatud järgmisele tollikäitlusviisile.

37. Kui Saabumisteate jõuab peale olekut **Laadimisloa ootel** olekusse **Kontrollimisel**, on järgnevad toimingud transpordivahendi pardal oleva kaubaga keelatud ning Saabumisteate esitaja peab pöörduma järelevalve tolliasutusse.

38. Kui Saabumisteate on olekus **Laadimine lubatud** ning kaubad on olekus **Lõpetatud**, tuleb alustada kaupade mahalaadimisega ning ajutisele ladustamisele suunamisega või järgmise tollikäitlusviisi rakendamisega. Kauba valdaja vastutab selle eest, et kõik mahalaaditud kaubad oleksid koheselt suunatud ajutisele ladustamisele või nendele oleks rakendatud järgmine tollikäitlusviis ja töödeldav andmekoosseis ICSis läheks olekusse **Kõik kaubad käsitletud**. See tähendab, et mahalaaditud kaupade menetlemine on lõppenud.

39. Juhul, kui ENSi esitaja deklareeris ühel ENSil kaubad, mis laaditakse maha esimeses sisenemistolliasutuses ja kaubad, mis jäävad sama transpordivahendi pardale, siis kaupade olek, mille kohta Saabumisteatel ei ole mahalaadimistunnust, on **Registreeritud**. Sellisel juhul, kui mahalaaditud kaupadel tekib järgmise toimingute tunnus, läheb ENS olekusse **Osaliselt käsitletud**.

40. ICS on ühendatud tolli infosüsteemidega TERM2, COMPLEX ja NCTS. Kui infosüsteemidesse on vajalikud andmed korrektselt sisestatud, tekib ICSis järgmise toimingute tunnus kauba juures lahtris **Järgmine toiming** automaatselt.

TERM2 - kaupade ajutisele ladustamisele suunamisel tuleb lähtuda MTA juhendist "TERM2 juhend kliendile". Selleks, et vormistada ladustamisteade andmete ülekandmise teel ICSist

TERMi, tuleb ICSis töödeldavas andmekoosseisus lahtrisse 35A **Ladustamiskoht** märkida terminali kood, kus kaupa kavatsetakse ladustada.

COMPLEX – tollideklaratsiooni vormistamisel lahtrisse 40B Eelneva dokumendi liik tuleb märkida vastavalt vajadusele üks järgmistest väärtustest: ~~769~~—~~Sisenemisdeklaratsioon (SD)~~, 785 – Lastimanifest (Kauba manifest), 355 – Sisenemise ülddeklaratsioon, 605 – Loend (Kaupade loend); lahtrisse 40C Viide tuleb sisestada eelneva dokumendi MRN ning lahtrisse 40E Kaup tuleb märkida ICSis deklareeritava kaubaartikli järjekorra number.

NCTS - tollideklaratsiooni vormistamisel lahtrisse 40A Eelneva dokumendi liik tuleb märkida 355 – Sisenemise ülddeklaratsioon (kõik ICSis töödeldavad andmekoosseisud), lahtrisse 40B Viide tuleb sisestada eelneva dokumendi MRN ning lahtrisse 80HW Kaubapositsioon tuleb märkida ICSis deklareeritava kaubaartikli järjekorra number.

NB! Kui COMPLEXis ja NCTSiS jätta viitamata ICSi deklareeritava kaubaartikli järjekorra numbrile, ei teki järgmise toimingu tunnus ICSis automaatselt ning ICSis töödeldav andmekoosseis jääb **Töötlemisel** olekusse. Kui ICSis on töödeldav andmekoosseis ühe kaubapositsiooniga, tuleb viidates ka sellisel juhul märkida kaubaartikli järjekorra numbrile 1.

41. Kui kaupu ei suunata ajutisele ladustamisele tolli infosüsteemis TERM2 või kaupadele ei rakendata järgmist tollikäitlusviisi tolli infosüsteemides COMPLEX või NCTS, tuleb järgmise toimingu tunnuse tekkimiseks kauba juures lahtris **Järgmine toiming** pöörduda tolli. Käsitse järgneva toimingu märkimiseks tollile tuleb alati esitada järgneva toimingu aluseks oleva dokumendi. Järgnev toiming märgitakse töödeldavas andmekoosseisus kaubapõhiselt, mis tähendab, et osade kaupade nt kinnipidamine või mittesaabunuks märkimine ei takista muude saabunud kaupade vormistamist. Tolliametnik saab kauba juures käsitsi märkida järgmised järgmise toimingu tunnused:

ATA-märkmik – kui kaubad liiguvad edasi ATA-märkmikuga;

Tollideklaratsioon – kui kaupadele rakendatakse tolliprotseduuri, kuid puudub võimalus elektroonselt viidata töödeldavale andmekoosseisule;

Suuline deklareerimine – kaubad deklareeritakse suuliselt;

Hävitamisele saadetud – kaubad saadetakse hävitamisele;

Asendustoiming – kui kaupadele rakendatakse ~~sisenemisdeklaratsiooni (SD)~~ asendustoimingut ning kaubad liiguvad sisenemise tolliasutusest edasi välistransiidi tolliprotseduuriga. ICSi mittetöötamisel märgitakse asendustoimingu andmed süsteemi esimesel võimalusel;

Vabastatud sihtkohas – vaata juhendi punkti 48;

Ladustamine I kontrolltüüpi vabatsoonis - vaata juhendi punkti 49;

Mitte saabunud – kui osad mahalaadimiseks märgitud kaubad tegelikult ei saabunud, lisatakse täiendavalt dokumendi andmed, millega see fikseeriti. Toll algatab väärtemenetluse valeandmete esitamise kohta;

Kinni peetud – kui kaubad peeti kontrolli käigus kinni, täiendavalt lisatakse dokumendi andmed, millega see fikseeriti;

Tagasi saadetud – kui kaubad erinevate põhjuste tõttu saadetakse sama transpordivahendi pardal tagasi või kaubad saadetakse ümberlaadimisprotseduuri (Rahandusministri 05.06.2009 määrus nr 38 3.jagu) raames välja;

Ajutine ladustamine – kui kaubad paigutatakse ajutisele ladustamisele asendustoiminguga;

Reekspordi taotlus – kui kauba valdaja pöördub tolli poole kirjaliku taotlusega rakendada kauba suhtes kauba ümberlaadimist vastavalt **Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57** 3.jaos sätestatule (vaata koos punktiga 45);

Transiidiprotseduur – kui kaubad suunatakse transiidiprotseduurile asendustoiminguga.

VIII. Õhu- ja meretranspordi erisused

42. Kui Ülddeklaratsiooni esitaja ja Vedaja või Ettevõtja esindaja on erinevad isikud (vaata juhendi punkti 25), siis Vedajat või Ettevõtja esindajat informeeritakse ICSis esitatud töödeldava andmekoosseisu MRNist (ICS saadab sõnumi IE328). Selleks saadab ICS Vedajale ja Ettevõtja esindajale (kui selline on märgitud töödeldavale andmekoosseisule) juhendi Lisas 3 toodud andmed. Edastatavad andmed ei sisalda ärisaladust sisaldavat informatsiooni kaubasaadetise kohta ning selle toiminguga eesmärk on informeerida Vedajat ja Ettevõtja esindajat sellest, et ENS, Kaupade loend või Kauba manifest on tollile esitatud. Olulised andmed Vedajale ja Ettevõtja esindajale on töödeldavale andmekoosseisule omistatud MRN, kaubasaadetise viitenumber, dokumendi tüüp ja viitenumber ja lisainfo kood.

43. Selleks, et lihtsustada vajalike andmete (dokumendi tüüp ja viitenumber, lisainfo kood) visuaalset kuvamist Vedajale ja Ettevõtja esindajale, on ICSis realiseeritud nii, et edastatud andmete **Kauba** saki vaatel lahtris 115 Esimene lisainfo kood ja lahtris 116 Esimene lisadokument kuvatakse töödeldava andmekoosseisu lahtrist 36 Dokumendi tüüp, lahtrist 37 Dokumendi viitenumber ning lahtrist 38 Lisainfo kood esimesele reale sisestatud andmed.

Näiteks: esitatakse Kauba manifest 10 kaubaartikliga. Ülddeklaratsiooni esitaja märgib esimese kaubaartikli juures lahtrisse 36 Dokumendi tüüp - N704, lahtrisse 37 Dokumendi viitenumber - 1234, vajutab nupule **Lisa** ning avanenud uuele reale märgib lahtrisse 36 Dokumendi tüüp - N271, lahtrisse 37 Dokumendi viitenumber – 4321. Ülddeklaratsiooni esitaja märgib esimese kaubaartikli juures lahtrisse 38 Lisainfo kood - T1, vajutab nupule **Lisa** ning avanenud uuele reale märgib lahtrisse 38 Lisainfo kood – R.

Kauba saki vaatel lahtrisse 115 Esimene lisainfo kood kuvatakse T1 ja lahtrisse 116 Esimene lisadokument N704-1234, ehk lahtrist 36 Dokumendi tüüp, lahtrist 37 Dokumendi viitenumber ning lahtrist 38 Lisainfo kood esimesele reale sisestatud andmed.

Selline lahendus kergendab Vedajale ja Ettevõtja esindajale vajalike andmete visuaalset kättesaadavust, vastasel korral peaks ta lahti tegema kõik 10 kaubaartiklit ükshaaval. Kui Ülddeklaratsiooni esitaja ja Vedaja on erinevad isikud, saab vedaja dokumentide abil kontrollida milliste kaubasaadetiste kohta töödeldavad andmekoosseisud on esitatud Ülddeklaratsiooni esitaja poolt.

Õhustranspordi puhul on selleks dokumendiks N741 – Master airwaybill ning meretranspordi puhul on selleks dokumendiks N704 – Master bill of lading.

44. Võimalikud lahtri 38 **Lisainfo kood** väärtused on järgmised:

10600 - kasutatakse meretranspordil. Kaupade vedu toimub tingimusveokirja alusel. Negotiable Bill of lading 'to order blank endorsed';

R - ümberlaadimise taotlus;

T1 - kaupa veetakse ühenduse välistransiidiprotseduuri alusel;

TF - kaupa veetakse erikäibemaksu (fiscal) territooriumile, sealt välja või nende territooriumite vahel ettenähtud ühenduse sisetransiidiprotseduuri alusel. (Erikäibemaksu territooriumid direktiiv 2006/112/EÜ);

TD - kaup on juba transiidiprotseduuril või kui kaupa veetakse seestöötlemise, tolliladustus- või ajutise impordi protseduuri alusel;

X - eksporditav ühenduse kaup;

C - vastab tähisele T2L. Kasutatakse kauba puhul, mille ühenduse staatust saab tõendada;

F - kasutatakse meretranspordil, vastab tähisele T2LF. Kasutatakse kauba puhul, mille ühenduse staatust saab tõendada ja mis on saadetud ühenduse tolliterritooriumi osasse või osast kus direktiivi 77/388/EMÜ ei kohaldata;

N - kasutatakse meretranspordil kauba puhul, mis ei ole C või F.

ENSi ja Kaupade loendi puhul on kasutamiseks lubatud lisainfo koodid R ja 10600. Kauba manifesti puhul on võimalik kasutada kõiki loetletuid koode, välja arvatud R.

45. Kui kauba valdaja soovib rakendada kauba suhtes kauba ümberlaadimist vastavalt **Rahandusministri 03.07.2017 määruse nr 57** 3.jaos sätestatule, peab ENSi ja/või Kaupade loendi esitaja märkima ümberlaadimiseks mõeldud kauba juures lahtrisse **Lisainfo kood** tähise **R**. Kui kaubad laaditakse 14 päeva jooksul ümber ja saadetakse välja, ning OMF-i on tehtud korrektne viide ENSi ja/või Kaupade loendi MRNile, tagastab OMF ICSile kauba juurde järgmiseks toiminguks väljaveo manifesti tunnusandmed. Kui 14 päeva jooksul ümberlaadimist ei toimu (arvesse tuleb võtta üksikjuhtumi asjaolud, nt toimingu lõpetamiseks on jäänud mõistlik aeg või toimingu lõpetamine ei ole otstarbekas), tuleb kaubad suunata ajutisele ladustamisele või rakendada nendele tollikäitlusviisi.

Kui mingil põhjusel jätab töödeldava andmekoossisu esitaja lisainfo koodi R ICSis märkimata, võib kauba valdaja pöörduda tolli kirjaliku taotlusega rakendada kauba suhtes kauba

ümberlaadimist. Kui ümberlaadimistaotlus on põhjendatud, märgib tolliametnik ICSis kauba juures käsitsi järgmise toimingu tunnuseks **Reekspordi taotlus**. Edaspidine käitumine on sarnane ülalpool punktis 45 kirjeldatule.

46. Kui lennuettevõtjal või laeväühingul on õigus kasutada transiidiprotseduuri vastavalt **ÜDA art 52 ja 53**, siis lähtudes nendes artiklites sätestatule võib ettevõtte märkida kauba lisainfo koodi tähisteks T1, T2F, TD, X ja C.

Kui Vedaja ja Ülddeklaratsiooni esitaja on erinevad isikud, tuleb vedajal või tema poolt selleks volitatud isikul (Vedaja esindajal) enne Saabumisteate esitamist veenduda, et Ülddeklaratsiooni esitaja kasutas kaubaartiklite juures õigeid lisainfo koodi tähiseid. Kui Saabumisteade on esitatud IMFi Vedaja või Vedaja esindaja poolt, vastutab 2. tasandi lihtsustatud transiidiprotseduuri loa pidaja tollile esitatud andmete õigsuse eest.

Kui tollile on esitatud elektroonne Kauba manifest ja Saabumisteade, siis ei ole vaja paber kandjal manifesti tollile esitada (välja arvatud tolli täiendaval nõudmisel).

47. Kui laeväühingul on luba kasutada kauba ühenduse staatuse tõendamiseks manifesti vastavalt **DA art 129c**, võib ettevõtte märkida kauba lisainfo koodi tähisteks C, F, N.

Kui Vedaja ja Ülddeklaratsiooni esitaja on erinevad isikud, tuleb vedajal või tema poolt selleks volitatud isikul (Vedaja esindajal) enne Saabumisteate esitamist veenduda, et Ülddeklaratsiooni esitaja kasutas kaubaartiklite juures õigeid lisainfo koodi tähiseid. Kui Saabumisteade on IMFi esitatud Vedaja või Vedaja esindaja poolt, vastutab **DA art 129c** sätestatud loa pidaja tollile esitatud andmete õigsuse eest.

Kui laeväühing kasutab kauba ühenduse staatuse tõendamiseks manifesti vastavalt **DA art 126a**, siis **ei või** ta elektroonses Kauba manifestis märkida kauba lisainfo koodi tähisteks C, F, N. Kui Ülddeklaratsiooni esitaja kasutab lisainfo koodi T1, T2F, TD, X, C, F, N ning Vedaja ei ole **DA art 129c või ÜDA art 53** sätestatud loa pidaja, läheb Saabumisteade olekusse **Kontrollimisel** ning Vedajal või Vedaja esindajal tuleb pöörduda tolli.

Kui tollile on esitatud elektroonne Kauba manifest ja Saabumisteade ning laeväühing kasutab kauba ühenduse staatuse tõendamiseks manifesti vastavalt **DA art 126a**, tuleb kauba ühenduse staatuse tõendamiseks esitada tollile paber kandjal manifest.

48. Kui lennuettevõtjal või laeväühingul on vastavalt **ÜDA art 52 või 53** luba kasutada lihtsustatud transiidiprotseduuri või kui laeväühingul vastavalt **DA art 129c** on luba kaupade ühenduse staatuse tõendamiseks kasutada manifesti ning kauba juures lahtrisse **Lisainfo kood** on märgitud tähised C, TD [või X]-eemaldatud, saavad need kaubad automaatselt järgmise toiminguga **Vabastatud sihtkohas**.

49. Kui kauba sisenemistolliasutuseks on Muuga või Sillamäe vabatsoon (ENSil ja Kaupade loendil lahtrisse 86 Esimese saabumiskoha kood ja Kaupade manifestil lahtrisse 66 Esitamise tolliasutus on märgitud EE1241EE või EE5131EE), saavad kaubad automaatselt järgmise toiminguga **Ladustamine I tüüpi vabatsoonis**.

50. Mere- ja õhustranspordi liikide puhul tuleb transpordivahendi saabumisel Eestisse EL liikmesriigist ICSis esitada Kauba manifest kaupade kohta, mida kavatakse maha laadida. Juhul, kui laeva või lennuki pardal asub kaup, mis jäi sama transpordivahendi pardale peale esimest

sisenemist ELi (freight remain on a board), siis tuleb Kauba manifesti lahtrisse 86 Esimese saabumiskoha kood sisestada tolliasutuse kood, kus toimus transpordivahendi esimene sisenemine ELi, lahtrisse 36 Dokumendi tüüp tuleb sisestada **ENS** ning lahtrisse 37 Dokumendi viitenumber tuleb sisestada selle kauba kohta esimesse saabumiskohta esitatud ENSi MRN.

Näide 1: laev saabub St-Peterburist Helsingisse, laeva pardal asuvad kaubad A, B, C ning Soome tollile on kaupade A, B, C kohta esitatud ENSid, millele Soome ICS on omistanud numbrid, vastavalt MRN A, MRN B, MRN C (esimesel sisenemisel ELi tuleb ENSid esitada kõikide pardal olevate kaupade kohta, isegi siis, kui neid maha ei laadita). Laeva sisenemine toimub Eteläsatamasse, mille üle tollijärelevalvet teostab tolliasutus koodiga FI001400. Sadamas laaditakse maha kaup C, kaubad A ja B jäävad pardale (freight remain on a board) ja laaditakse juurde kaup D.

Laev suundub Muuga sadamasse, kus kavatsetakse maha laadida kaubad B ja D. Eesti ICSis esitatakse Kauba manifest kaupade B ja D kohta (kaupa A manifestile kanda ei ole vaja, kuna seda ei laadita maha). Kauba B juures lahtrisse 86 Esimese saabumiskoha kood tuleb sisestada FI001400, lahtrisse 36 Dokumendi tüüp tuleb sisestada **ENS** ning lahtrisse 37 Dokumendi viitenumber tuleb sisestada MRN B. Kauba D juures lahter 86 Esimese saabumiskoha kood jääb tühjaks ja ENSi MRNi selle kauba kohta esitada ei ole.

Näide 2: laev saabub St-Peterburist Helsingisse, laeva pardal asuvad kaubad E, F, G ning Soome tollile on kaupade E, F, G kohta on esitatud ENSid, millele Soome ICS on omistanud numbrid, vastavalt MRN E, MRN F, MRN G. Laeva sisenemine toimub Eteläsatamasse, mille üle tollijärelevalvet teostab tolliasutus koodiga FI001400. Sadamas laaditakse maha kõik kaubad (E, F, G) ning laaditakse peale kaup C, mis oli esimeses näites maha laaditud.

Laev suundub Muuga sadamasse, kus kavatsetakse kaup C maha laadida. Eesti ICSis kauba C kohta esitatakse Kauba manifest ning lahter 86 Esimese saabumiskoha kood jääb tühjaks ja ENSi MRNi selle kauba kohta esitada ei ole, kuna tegemist ei ole kaubaga “freight remain on a board”.

51. Kombineeritud transpordi puhul, kui üks aktiivne transpordivahend transpordib teist aktiivset transpordivahendit (nt maanteetranspordivahend laeva pardal või raudteeplatvormil), lasub ENSi esitamise kohustus kõnealuse teise transpordivahendi (maanteetranspordivahend) käitajal (aktiivne transpordivahend tähendab, et ta on võimeline liikuma omal jõul, nt haagis ei ole aktiivne transpordivahend ning sellisel juhul ENSi esitamise kohustus lasub laevaoperaatoril). Vedaja (või Üldeklaratsiooni esitaja) peab esitama maanteetranspordi ENSi, kus Vedajaks on märgitud maanteetranspordivahendi vedaja. Saabumisteate esitamise kohustus lasub laevaoperaatoril, kes esitab Saabumisteate IMFi profiili 5 – Kombineeritud transport (Ro-Ro). Selleks, et laevaoperaator (või tema esindaja) saaks esitada Saabumisteadet, peab maanteetranspordivahendi vedaja teavitama laevaoperaatorile maanteetranspordi ENSi MRNi. ENSi MRNi teavitamise viis on maanteetranspordivahendi vedaja ja laevaoperaatori omavahelise kokkulepe asi. Üheks võimaluseks maanteetranspordi ENSi MRNi edastamiseks Saabumisteate esitajale on märkida ENSile Ettevõtja esindajaks Saabumisteate esitaja, sejärel käivitub juhendi punktis 42 kirjeldatud protsess.

Kui kombineeritud transport saabub Eestisse ühenduse liikmesriigist, tuleb laevaoperaatoril esitada ICSi Kauba manifest. Laevaoperaator võib esitada ühe manifesti pardal oleva lasti kohta põhimõttega üks kaubaposition on üks maanteetranspordivahend, või mitu manifesti lähtudes juhendi üldosas sätestatust. Kombineeritud transpordi Kauba manifesti lahtrite täitmise erisused on

toodud juhendi Lisas 4. Laevaoperaator (või tema esindaja) peab esitama Saabumisteate IMFi profiili 1 – Meretransport.

IX. Maantee- ja raudteetranspordi erisused

52. Raudteetranspordil tuleb ENSide ja Saabumisteade esitamisel lähtuda MTA juhendist “ICSi ja IMFi juhend raudteetranspordile”.

53. Maanteetranspordil on turvalisuse ja julgeoleku andmete (ENSi) esitamiseks tollile 2 võimalust:

- ICSis, täites C profiil Sisenemise ülddeklaratsioon maanteetranspordil;
- NCTSi, täites vastavalt vajadusele profiili TIR – kviitung julgeoleku andmetega või Transiidideklaratsioon julgeoleku andmetega.

Kui ENS on esitatud ICSis, tuleb esitada Saabumisteade. Saabumisteate esitamiseks maanteetranspordil loetakse Vedaja või Vedaja esindaja poolt ametnikule ENSi MRNi suulist edastamist. Maanteetranspordil sisestab Saabumisteate IMFi tolliametnik (edaspidi ametnik). Transiidiprotseduuri alustamisel NCTSi tuleb meeles pidada, et lahtrisse 40A Eelneva dokumendi liik tuleb märkida ENS – Sisenemise ülddeklaratsioon, lahtrisse 40B Viide tuleb sisestada eelneva dokumendi MRN ning lahtrisse 80HW Kaubapositsioon tuleb märkida ICSis deklareeritava kaubaartikli järjekorra number.

Kui ENS on esitatud NCTSi, siis Saabumisteate esitamise vajadust ei ole. Kõik toimingud saab teostada NCTSi.

X. ENSi ümbersuunamine

54. Juhul, kui transpordivahend erinevate asjaolude tõttu (nt ilmatingimused, tehniline rike) ei sisene Euroopa Liidu tolliterritooriumile ENSil deklareeritud Esimesse sisenemistolliasutusse (lahter 86) ega Järgnevasse sisenemistolliasutusse (lahter 88), tuleb ICSi esitada Ümbersuunamistaotlus. Ümbersuunamistaotlusega Eesti ICSi esitatud ENSide turvalisuse ja julgeoleku riskianalüüsi tulemused edastatakse tegelikule sisenemistolliasutusele.

55. Ümbersuunamistaotluse peab esitama Vedaja või Vedaja esindaja. Ümbersuunamistaotluse esitamiseks tuleb valida sakk **Ümbersuunamistaotlused** ja vajutada nupule Ümbersuunamistaotluse esitamine. Ümbersuunamistaotluse lahtrite täitmise juhised on juhendi Lisas 5. Ühe transpordivahendi pardal olevate kaupade ENSid tuleb ümber suunata ühe Ümbersuunamistaotlusega, selleks tuleb lahtris 15 nuppu Lisa kasutades loetleda kõikide ENSide MRNid. Kui Ümbersuunamistaotlus on täidetud, tuleb vajutada nupule **Kontrolli** ja seejärel **Jätka**. Ümbersuunamistaotlus on registreeritud, kui sellele on omistatud Ümbersuunamistaotluse viitenumber.

56. Ümbersuunamistaotlust pole vaja esitada, kui tegelikule sisenemistolliasutusele esitatakse uued ENSid.

XI. Asendustoimingud

57. Juhul, kui ICSis või IMFis esineb infotehnoloogilisi tõrkeid töödeldavate andmekoosseisude esitamisel (nt e-Maksuamet või rakendus ei tööta), tuleb lähtuda MTA juhendist “Käitumisjuhised ettevõtetele maksuhalduri infosüsteemide katkestuste korral”.